

Unga Roma spelar *Hamlett och spöket* på Gotland

Lotta Grut, Mikaela Hagelberg och Karin Kickan Holmberg har bildat en grupp som de kallar för *Unga Roma*. Nu i sommar ska de spela sin första uppsättning *Lille Hamlett och spöket* på Roma Kungsgård. Alla tre var med 1989 när det som nu kallas Romateatern gjorde sin första shakespeareuppsättning på Roma. Sedan dess har de spelat många stora och små shakespeareroller.

När jag träffar Lotta Grut och Mikaela Hagelberg för att intervjua dem frågar jag först vad de lärt sig av att spela alla dessa roller:

Lotta: Jag tror att jag fick grepp om det först när jag började gå ut i skolor för att undervisa om Shakespeare. Det som jag hade svårt att formulera i skådespeleriet blev så mycket tydligare i arbetet i skolorna. Det blev så påtagligt att har man ett språk att lita till, så kan man berätta nästan vad som helst om sig själv. Det hör till människans natur.

Mikaela: Det känns som en väldigt unik kunskap. All text som man har gjort har man ju ett känslomässigt förhållande till. Det kan vara bra att läsa in en text intellektuellt, men att kväll efter kväll ha levt igenom pjäsen och texten med sin kropp och sina känslor gör att det sätter sig på ett alldeles speciellt sätt. Man har Shakespeare med sig i vardagen. Det dyker upp bilder och citat när man står inför känslor och situationer som man inte kan hantera – eller kan hantera!

Idén att göra Shakespeare för en ung publik dök upp redan under de första somrarna på Roma.

Lotta: Vi upptäckte att det kom så himla många barn och ungdomar till de föreställningar som vi hade skapat för en vuxen publik. En del Roma-ungar plankade in och smög, som om vi inte såg dem. De låg under gradängerna och tittade. En del kom tillbaka kväll efter kväll efter kväll. Då förstod vi att det finns någonting i det här som tilltalar ungar, och vi ville ta reda på vad det var. Mikaela Kickan och jag började gå ut i skolor med shakespearetexter och sedan har det bara rullat på. Nu har vi gått ut

Lotta Grut, Mikaela Hagelberg och Karin Kickan Holmberg. Foto: Roland Hejdström

Romateatern för att fokusera helt på barn – och ungdomsverksamheten.

Till en början var det vi tre. Nu har vi också tagit in Suzane Crepoult som är scenograf.

Mikaela: Vi ska spela 15 föreställningar i sommar på Roma Kungsgård. Lotta har skrivit en fantastisk pjäs som heter *Lille Hamlett och spöket*.

Lotta: Han stavas med två t för att markera skillnaden. Idén till den föddes när det var meningen att Lars Norén skulle regissera *Hamlet* på Romateatern nu i sommar. Då tänkte vi att vi kan väl göra lille Hamlett. Vår idé levde vidare trots att det här med Norén inte blev av i år. Pjäsen handlar om en liten pojke som är sju år ungefär. Mamman och pappan är ju som kung och drottning för ett barn, och de lever ett jättebra liv. Men så dör pappan och Hamlett måste ta reda på varför. En drake kommer in i slottet och kommer mellan Hamlett och mamman. Ett spöke dyker upp och säger ”Jamen döda draken då!” Kickan regisserar och Mikaela spelar, tillsammans med Claes Hartelius och Karin Westholm.

Mikaela: Lotta och Kickan har drivit projektet med penningansökan och allt. Vi har fått ett otroligt gott bemötande. På Gotland har man köpt 14 föreställningar till hösten. Vi får pengar från Dramatikutskottet,

och så har vi just fått reda på att vi får pengar från Kulturrådet, det är ovanligt att de ger det till en nystartad grupp.

Lotta: Vi har ett samarbete med Athene-skolan i Visby. Det är en grundskola som har fäktning, dans och teater som profil. Där undervisar Kickan – och i viss mån jag – i ett shakespearetema på tio gånger. De ska spela upp en förkortad version av den riktiga *Hamlet* som arbetsredovisning. Om vi kan få det att fungera praktiskt så kommer barn därifrån att medverka som fäktningstatister i *Lille Hamlett och spöket*. Det ska bli en liten happening i föreställningen.

Intervju: Kent Häggglund

Lotta Grut, Mikaela Hagelberg och Karin Kickan Holmberg har spelat mycket Shakespeare, mest på Romateatern.

Lotta Gruts roller:

Puck och **Filostatrat** i *En midsommarnattsdröm* 1989
Maria i *Trettondagsafton* 1990
Hero i *Mycket väsen för ingenting* 1992
Silvia i *Två gentlemän från Verona* 1993
Antonio/a i *Stormen* 1994
Celia i *Som ni vill ha det* 1997
Portvakterskan och **Häxa** i *Macbeth* 1998
Kammarjungfru i *Macbeth* 1998
Olivia i *Trettondagsafton* 1999

Kickans Holmbergs roller:

Titania och **Hippolyta** i *En midsommarnattsdröm* 1989
Viola i *Trettondagsafton* 1990
Fru Capulet i *Romeo och Julia* 1991
Beatrice i *Mycket väsen för ingenting* 1992
Hunden i *Två gentlemän från Verona* 1993
Ariel i *Stormen* 1994
Isabella i *Lika för Lika* 1995
Rosalinda i *Som ni vill ha det* 1997
Lady Macbeth i *Macbeth* 1998
Maria i *Trettondagsafton* 1999
Narren i *Kung Lear* 2001
Utanför Romateatern
Gertrud i *Hamlet* på Folkteatern i Gävle 1999
Margareta i *Mycket väsen för ingenting* på Boulevardsteatern 1996

Mikaelas Hagelbergs roller:

Helena i *En midsommarnattsdröm* 1989
Feste i *Trettondagsafton* 1990
Julia i *Romeo och Julia* 1991
Ursula och **Notarien** i *Mycket väsen för ingenting* 1992
Lady Ann, Buckingham mfl. i *Rickard III* 1994
Pompejus och Mariana i *Lika för Lika* 1995
Portia i *Köpmannen från Venedig* 1996
Phebe och **Adam** i *Som ni vill ha det* 1997
Hecate och **Lady Macduff** i *Macbeth* 1998
Viola i *Trettondagsafton* 1999
Regan i *Kung Lear* 2001
Utanför Romateatern
Alla rollerna i *Macbeth* på Fjärde Teatern 1992

Macbeth som enpersonsforeställning

(fortsättning av intervju från sid. 22)

Året 1992-94 gjorde Mikaela Hagelberg *Macbeth* som enpersonsforeställning. Det var en mycket rik och stark uppsättning, men hur fick hon idén att spela hela *Macbeth* på egen hand?

Mikaela: Det började när jag gick fortbildningen på Teaterhögskolan i Malmö. Jag hade jobbat mycket på somrar och vintrar och inte haft någon tid att tänka. Det fick jag i Malmö. Och jag hade alltid haft en fascination för *Macbeth*, med den här drivande kvinnan som går över lik. Hon är fascinerande, hon gör de där handlingarna. Inte förrän det är för sent kommer hon på att hon gjort fel, och då blir hon tokig av det. Så jag frågade Eva Fredman som är regissör på Fjärde Teatern om hon ville göra *Macbeth* tillsammans med mig. Och det ville hon. Ganska tidigt bestämde vi att lady som spöke skulle återberätta hela historien. När man ska slänga sig mellan olika roller är det bra att ha en grundkaraktär som berättar. Ladyns förhållande till sin man och till de här gubbarna som pratar så fint och som slåss mot varann – allting filtreras genom henne.

Det är en så bra historia och den har så mycket att säga om tyranneriets psykologi. Under arbetet fick jag också ögonen på hur Shakespeare skriver manliga och kvinnliga roller. Männerna uttrycker sig mer direkt och klart, medan kvinnorna går mer runt. Men han skriver ju verkligen kvinnoroller som är något att ta i. När Romateatern spelade *Macbeth* sommaren 1998 gjorde jag Hecate. Då var det en härlig erfarenhet att ha gjort pjäsen själv – jag hade liksom helheten i kroppen.

Lotta(Grut): I den uppsättningen var jag en av häxorna, kammarjungfrun och portvakterskan. När jag fick portvakterskan vägrade jag först. Den enda uppgiften den rollen har är ju att gå in och vara rolig, att få publiken att skratta. Jag tyckte det var vedervärdigt. Men i slutändan blev det roligt att göra den. Inte minst för att hon gav ett utanför-underifrån-perspektiv på hela händelseförloppet!

Intervju: Kent Hägglund

Macbeth i pocket

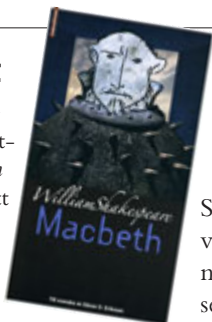
Ordfront förlag började 2003 ge ut sina översättningar i pocket. *Macbeth* fanns i deras serie i Britt G Hallqvists översättning. Nu kan vi också köpa Göran O Erikssons översättning.

Ytterligare pocket från Ordfront: *En Midsommarmattsdröm*, *Hamlet*, *Julius Caesar*, *Kung Lear*, *Köpmannen i Venedig*, *Lika för lika*, *Macbeth*, *Othello*, *Richard III*, *Romeo och Juliet*, *Som ni vill ha det*, och *Trettondagsafton*. RH

En mycket utförlig dokumentation

av en Shakespearepjäs öden på svensk scen är Ann Fridéns doktorsavhandling "Macbeth in the Swedish Theatre 1838-1986" (1986).

I Karin Helanders *Teaterns korsväg. Bengt Ekerot och 1500-talet* (2003) ägnas ett kapitel åt Ekerots uppsättning på Dramaten 1955. Leif Zern tar upp pjäsen utförligt i sin *Älskaren och mördaren* (1984). KH

Chefsskifte på Shakespeares Globe

Skådespelaren Mark Rylance har varit konstnärlig chef för den rekonstruerade Globeteatern i London sedan 1995, dvs två år innan man började spela regelbundna foreställningar där. I år är hans sista säsong. I slutet av maj kom besked om att han ska efterträdas av den 41-årige regissören Dominic Dromgoole, som i sju år varit en framgångsrik ledare för Oxford Stage Company.

Utnämningen överraskade många i England. Dromgoole har inte direkt gjort sig känd som Shakespeare-regissör. Men när chocken väl lagt sig uttalade sig flera teaterkritiker positivt. Dominic Dromgoole har gjort sig känd som en djärv och nyskapande bildstormare. Det lovar gott för framtiden. KH

Kan du din Macbeth ?

1. Vem blir Macbeth dödad av?
a) Macduff
b) Banquo
c) Lady Macbeth
2. Vem vill lady Macbeth beskylla för mordet på Duncan?
a) Macduff
b) Kungens kammartjänare
c) Portvakten
3. Vem upptäcker Duncans kropp?
a) Lennox
b) Ross
c) Macduff
4. Vem är det Macbeth ser sitta i en stol på banketten?
a) Duncan
b) Macduff
c) Banquo
5. Vem blir Donalbain dödad av?
a) Macbeth
b) Lady Macbeth
c) Ingen

6. Vad händer med Macduffs son?
a) han dödas av lejda mördare
b) han såras när han försöker rädda sin mor
c) han flyr till England
7. Hur kommer Birnams skog till Dunsinane?
a) genom häxkonst
b) soldaterna döljer sig bakom avhuggna grenar
c) genom en jordbävning
8. Varför vill Macbeth döda Banquo?
a) han har spåtts bli far till kung
b) han är kär i Lady Macbeth
c) han ska inte ska kunna berätta om häxorna
9. Häxorna säger att Macbeth inte kan skadas
a) av någon av engelskt blod
b) av någon av skotskt blod
c) av någon av kvinna född
10. Vad 'ser' Macbeth innan han dödar Duncan?
a) en blodig yxa vid Duncans säng
b) en portvakt som urinerar
c) en kniv som leder honom till Duncans sovrum

1a, 2b, 3c, 4c, 5c, 6a, 7b, 8a, 9c, 10c